

ДОКЛІНІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОСТАТОПРОТЕКТОРНОЇ АКТИВНОСТІ КОМБІНОВАНИХ СУПОЗИТОРІЇВ ПІД УМОВНОЮ НАЗВОЮ “ТРЕЦИВІТ-ПРОСТ” НА МОДЕЛІ СКИПИДАРНОГО ПРОСТАТИТУ

Т.Г.Ярних, К.В.Толочко, О.М.Гладченко, О.І.Манжура

Національний фармацевтичний університет

Ключові слова: простатит; супозиторії; простатопротекторна активність; екстракт кори осики сухий

Наведені результати дослідження впливу комбінованих супозиторіїв під умовною назвою “Трецивіт-прост” на перебіг експериментального скипидарного запалення передміхурової залози у щурів-самців. Встановлено, що досліджувані комбіновані супозиторії сприяють значному покращенню клінічного перебігу простатиту та нормалізують функціональні і морфологічні показники передміхурової залози. Це пояснюється складом досліджуваних комбінованих супозиторіїв, основною діючою речовиною яких є екстракт кори осики сухий, що має виражену протизапальну, помірну діуретичну, анагетичну та репаративну активність. При введенні у разовій дозі досліджувані комбіновані супозиторії перевищують по простатопротекторній активності препарат порівняння, “Супозиторії з олією насіння гарбуза” (ВАТ “Монфарм”), який вводили у добовій (двократній) дозі.

Питання етіології, клінічно-го перебігу та лікування запальних захворювань чоловічої статеві системи як однієї з найчастіших причин чоловічої неплідності залишається дуже актуальним.

Простатит та доброякісна гіперплазія передміхурової залози є одними з найпоширеніших захворювань чоловічої статеві сфери [4, 5]. Найбільш розповсюдженою формою захворювання є хронічний абактеріальний простатит (ХАБ), що зустрічається у 80-90% випадків [3, 12, 13, 14]. Підвищується рівень захворюваності на простатит серед чоловіків репродуктивного віку, тобто серед найбільш працездатного населення країни.

Оскільки механізм розвитку ХАБ є складним та до кінця не вивченим, лікування його є довготривалим і комплексним.

Перевага фітопрепаратів у лікуванні захворювань передміхурової залози полягає у поєднанні комп-

лексної терапевтичної активності та низької токсичності [1, 2, 4, 5, 9-11].

Матеріали та методи

Предметом дослідження стали комбіновані супозиторії під умовною назвою “Трецивіт-прост”, що в якості діючих речовин містять екстракт кори осики сухий (ЕКСО), цинку сульфат гептагідрат та вітамін Е. В якості препарату порівняння був обраний вітчизняний рослинний засіб “Супозиторії з олією насіння гарбуза” виробництва ВАТ “Монфарм”.

Для експерименту були використані білі нелінійні статевозрілі щури-самці масою 210,0-260,0 г (всього 24 тварини). Тварин утримували в умовах віварію при сталій температурі та вологості повітря. Усі маніпуляції на тваринах проводили під гексеналовим наркозом (60 мг/кг підшкірно) згідно з Міжнародними принципами Європейської конвенції про захист хребетних тварин, яких використовують для експериментів

і інших наукових цілей (Страсбург, 18.03.86).

Експериментальний простатит викликали двократним ректальним введенням тваринам 1 мл суміші скипидару з димексидом у співвідношенні 3:1 [6, 8]. Щури були розподілені на 4 групи по 6 тварин у кожній: 1 — інтактний контроль; 2 — щури з експериментальним простатитом без лікування (контрольна патологія); 3 — щури, яким вводили “Трецивіт-прост” (ЕКСО — у дозі 30 мг/кг; цинку сульфат гептагідрат та вітамін Е — у дозі по 10 мг/кг); 4 — щури, які отримували препарат порівняння у дозі 60 мг/кг. Дозу референтного препарату для щурів розраховували з використанням коефіцієнту видової стійкості за Риболєвим Ю.Р., виходячи з дозової дози для людини.

Досліджувані супозиторії вводили ректально один раз на добу. Термін моделювання становив 14 днів. Кров для проведення оцінки показників морфологічного складу брали у тварин контрольної та дослідних груп з хвостової вени

Таблиця 1

**Вплив досліджуваних супозиторіїв на гематологічні показники у щурів
на моделі скипидарного простатиту, (n = 24)**

Показник	Група експериментальних тварин			
	інтактний контроль	контрольна патологія	супозиторії заявленої фармацевтичної композиції	супозиторії з олією насіння гарбуза
	$\bar{x} \pm S_x$	$\bar{x} \pm S_x$	$\bar{x} \pm S_x$	$\bar{x} \pm S_x$
на 5 добу лікування				
Гемоглобін, г/л	116,67±1,71	105,67±1,76*	106,17±1,15*	103,67±1,18*
Еритроцити, $10^{12}/л$	3,79±0,12	3,61±0,14	3,73±0,17	3,60±0,11
Лейкоцити, $10^9/л$	7,44±0,22	14,14±0,20*	13,99±0,19*	14,22±0,18*
ШОЕ, мм/год	2,50±0,34	4,83±0,40*	4,67±0,62*	4,67±0,33*
на 10 добу лікування				
Гемоглобін, г/л	116,67±1,71	108,33±1,15*	118,67±1,20*	116,33±0,88
Еритроцити, $10^{12}/л$	3,79±0,12	3,76±0,15	3,84±0,15	3,86±0,82
Лейкоцити, $10^9/л$	7,44±0,22	12,12±0,31*	7,21±0,22*/**	9,22±0,20*
ШОЕ, мм/год	2,50±0,34	3,83±0,31*	2,3±0,37	2,5±0,33*

Примітки:

- 1) * — відхилення достовірне щодо інтактного контролю, $p < 0,05$;
2) ** — відхилення достовірне щодо контрольної патології, $p \leq 0,05$.

на 5-ту та 10-ту добу експерименту. Для дослідження передміхурової залози (ПЗ) на 14 добу проводили евтаназію тварин шляхом передозування ефірного наркозу, потім вилучали залозу та вираховували її масовий коефіцієнт. Статистичну обробку отриманих результатів проводили з використанням t-критерію Стьюдента [7].

Результати та їх обговорення

Внаслідок ректального введення суміші скипидару з димексидом у піддослідних тварин розвиваються виражені деструктивні зміни у слизовій оболонці прямої кишки з явищами набряку і гіперемії. Запальний процес поширюється і на тканину ПЗ. Локальний запальний процес у ПЗ супроводжується характерними змінами картини крові контрольних щурів: вираженням лейкоцитозом, прискоренням швидкості осідання еритроцитів (ШОЕ), зниженням рівня еритроцитів та гемоглобіну. У тварин контрольної групи також збільшується масовий коефіцієнт ПЗ, що свідчить про порушення функції простати. Наве-

дені дані свідчать про розвиток запального процесу у ПЗ, максимум якого припадає на 10-14 добу.

На 5 добу експерименту у тварин групи контрольної патології відмічалось достовірне збільшення кількості лейкоцитів у 1,9 рази у порівнянні з інтактною групою, підвищення ШОЕ — у 1,93 рази. Було відмічено зменшення кількості еритроцитів і рівня гемоглобіну, що свідчить про розвиток запалення та інтоксикації. У щурів, яких лікували досліджуваними супозиторіями та референтним препаратом, на 5-ту добу експерименту гематологічні показники ще суттєво не відрізнялись

від групи контрольної патології. На 10 добу лікування у щурів спостерігалось значне покращення гематологічних показників порівняно з групою контрольної патології. Так, у щурів під впливом досліджуваних супозиторіїв та референтного препарату повністю достовірно нормалізувались показники крові: ШОЕ знизилась до 2,3 мм/год та 2,5 мм/год відповідно, кількість лейкоцитів зменшилась до $7,21 \times 10^9/л$ та $9,22 \times 10^9/л$ відповідно. Також було зафіксовано підвищення кількості еритроцитів до $3,84 \times 10^{12}/л$ та $3,86 \times 10^{12}/л$ і гемоглобіну до 118,67 г/л та 116,33 г/л відповідно (табл. 1).

Таблиця 2

Вплив досліджуваних засобів на коефіцієнт маси простати (МКПЗ) на моделі скипидарного простатиту, (n = 24)

Дослідні групи	МКПЗ, %
Інтактний контроль	0,101±0,006
Контрольна патологія	0,243±0,012*
Супозиторії під умовною назвою "Трецивіт-прост"	0,150±0,08*/**
Супозиторії з олією насіння гарбуза	0,145±0,008*/**

Примітки:

- 1) * — відхилення достовірне щодо інтактного контролю, $p \leq 0,05$;
2) ** — відхилення достовірне щодо контрольної патології, $p \leq 0,05$.

Під дією досліджуваних супозиторіїв ШОЕ зменшилась на 40,0%, лейкоцитоз — на 40,5%. Референтний препарат показав менш виражену терапевтичну активність: ШОЕ зменшилась на 35,0%, кількість лейкоцитів — на 24,0%.

На 14 добу експерименту тварин виводили з досліду, вилучали ПЗ та вираховували її масовий коефіцієнт. У групі тварин з нелікованою патологією було зареєстровано вірогідне збільшення масового коефіцієнту ПЗ у 2,4

рази відносно групи інтактного контролю. На тлі патології при введенні комбінованих супозиторіїв в однократній дозі та референтного препарату у добовій (двократній) дозі відбувалось достовірне відновлення маси ПЗ практично до рівня групи інтактного контролю, але лишався статистично більшим, ніж показник інтактних тварин (табл. 2).

ВИСНОВКИ

1. Комбіновані супозиторії під умовною назвою “Трецивіт-прост” позитивно впливають на перебіг

запального процесу у передміхуровій залозі та проявляють виражену протизапальну дію.

2. При введенні в однократній дозі досліджувані супозиторії перевищують по простатопротекторній активності препарат порівняння, який вводили у 2 рази вищій добовій дозі.

3. Отримані результати свідчать про перспективність подальшого поглибленого вивчення комбінованих супозиторіїв з метою використання їх для лікування захворювань передміхурової залози.

ЛІТЕРАТУРА

1. Возианов А.Ф., Люлько А.В. Атлас: Руководство по урол. — Днепропетровск: Днепр-VAL, 2000. — С. 473-512.
2. Возианов О.Ф., Люлько О.В. Урология: Підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. — Дніпропетровськ: РВА “Дніпро-VAL”, 2002. — 830 с.
3. Гундорова Л.В. //Рус. мед. журн. — 2003. — Т. 11, №6. — С. 18-23.
4. Дроговоз С.М., Россихин В.В. //Провизор. — 2008. — №23. — С. 58-63.
5. Дроговоз С.М., Бухтиарова Т.А., Россихин В.В. и др. Простатопротекторы. — Х.: ООО Производственное предприятие “Плеяда”, 2005. — 184 с.
6. Камышников В.С. Справочник по клинико-биохимической лабораторной диагностике. В 3-х т. — Мн: Беларусь, 2000. — Т. 2. — 463 с.
7. Лапач С.Н., Чубенко А.В., Бабич П.Н. Статистические методы в медико- биологических исследованиях с использованием Excel. — К.: “МОРИОН”, 2000 — 320 с.
8. Меньшиков В.В., Делекторская Л.Н., Золотнищкая Р.П. и др. Лабораторные методы исследования в клинике: Справ. / Под ред. В.В.Меньшикова. — М.: Медицина, 1987. — 386 с.
9. Donnell R.F. //Curr. Urol. Rep. — 2003. — Vol. 4, №1. — P. 310.
10. Hua V.N., Schaeffer A.J. Acute and chronic prostatitis //Med. Clin. North. — 2004. — Vol. 88, №2. — P. 483-494.
11. Klarsfeld A. Medicaments: sur la piste vegetale//J. Int. Med. — 1993. — Vol. 24, №273. — P. 43-47.
12. Krieger J.N. //Minerva Urol. Nefrol. — 2004. — Vol. 56, №2. — P. 99-107.
13. Lowe F.C., Fagelman E. //Current urol. reports. — 2000. — Vol. 46, №1. — P. 164-166.
14. Moormann O., Planz B., Caspers H.P. et al. //Schmerz. — 2004. — Vol. 18, №2. — P. 125-129.

Адреса для листування: 61168, м. Харків,
вул. Блюхера, 4. Тел. (572) 67-91-84.
Національний фармацевтичний університет

Надійшла до редакції 17.06.2011 р.